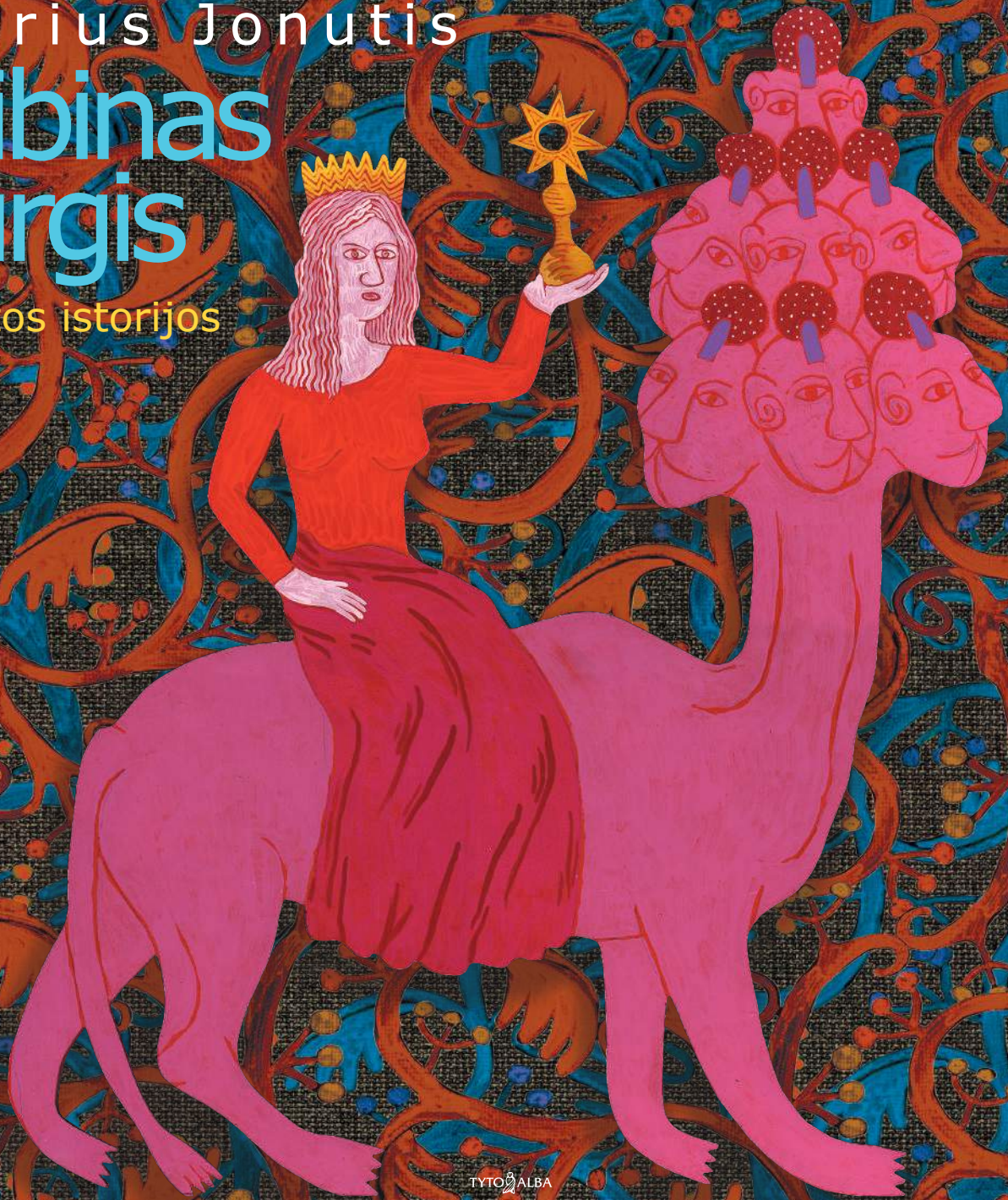

Marius Jonutis

slibinas jūrgis

ir kitos istorijos

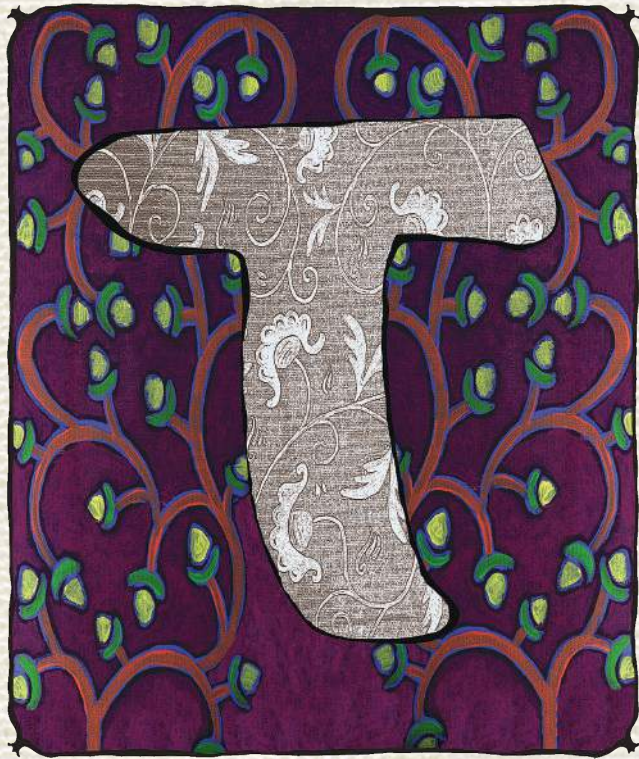
Marius Jonutis

slibinas jurgis

ir kitos istorijos

VILNIUS 2010

okį
sapnavau
sapną:

nugalėjau drakoną savyje, o drakonas atėjo pas mane visas nugalėtas ir paklausė:

– Ką gi man dabar tokiam nugalėtam daryti?

Ir iš tiesų – ką gi jam dabar daryti, ar dar iš viso ką nors gali, kai esi visai nugalėtas? Ir aš galvojau, ir nežinojau, ką jam atsakyti, ką jam pasiūlyti, ir krimtausi, ir sielojausi – kaipgi aš, nugalėtojas toks, nieko jam negaliu pasiūlyti, nieko negaliu patarti, o jis stovėjo prie manęs, pririštas už kaklo rožiniu kaspinu, ir laukė, žiūrėdamas į mane didelėmis pasidavusiomis akimis, ir

man buvo vis nykiau ir liūdniau. Kol kovojau su juo, mesdamas į tą kovą visas jėgas, turėdamas tikslą, žinodamas, kad tikrai esu teišus, žinodamas, kad turiu, privalau nugalėti, norėdamas padėti ne tik sau, bet ir visiems kitiems, kuriems tas drakonas manyje galėtų pakenkti, kol ryžtingai ėjau į priekį, žinojau viską. Dabar gi jis nugalėtas, stovi visas toks mažas prieš mane, o aš neturiu jam ką duoti, neturiu atsakymo, ir staiga pajuntu, kaip mažėju, traukiuosi, kaip dalykai aplink mane didėja ir ryškėja, o aš tirpstu kaip sala migloje, ir drakonas išeina, palikęs mane nugalėtą, ir aš nebežinau, ką dabar man su savimi daryti, kur eiti, ko ieškoti.

Jeigu surasčiau drakoną, galėčiau jo paklausti:

– Ką gi man dabar tokiam nugalėtam daryti?

Bet nebežinau, kur jis yra, ir aš vaikštau, ieškau jo, bet niekaip negaliu rasti, blaškau si po pasaulį, visur žiūriu, visų klausinėju, bet niekaip negaliu rasti.

Kuo labiau nerandu, tuo labiau ieškau. Kaip gerai nugalėtojams, galvoju, sėdi sau nugalėję ir nieko neieško. Aš nerandu, jie neieško – galų gale rezultatas mūsų tas pats: mes visi nieko nerandame. Tai kas gi tada nugalėtojas, gal nėra nugalėtojų ir nugalėtujų?

Atsibudęs galvoju: galgi drakonų laikai jau praėjo?

Istoriniai šaltiniai sako, kad Jurgis gimė trečiojo amžiaus pabaigoje kažkur Kapadokijoje.

Šaltinis – tai kažkas gaivaus ir tyro, juo gali pasitikėti, jo vandenį gali drąsiai gerti, nuo jo neapsikrėsi visokiomis kirmėlėmis ir žarnų ligomis.

Kadangi augo turtingoje šeimoje, turėjo galimybę gražiai išsilavinti ir šiaip iš prigimties buvo dailus ir protingas jaunuolis, padėdavo močiutėms pereiti gatvę, o gatvės tais laikais buvo kaip reikalas – mokėjo romėnai jas tiesti: pildavo kartais iki šešių metrų storio įvairių sluoksnių – akmenų skaldos smėlio žvyro, todėl tos gatvės neišsiduobėdavo, be to, gi ir žiemų ten nebūna rimtų, įšalas neišsprogdindavo pavasarį dangos, todėl gerai suteptos romėnų vežėčios skriedavo tais keliais baisiais greičiais, ir močiutėms nebuvo lengva juos pereiti, sako dar, kad Jurgis visada, jei tik sudaužydavo kokį grafiną, prisipažindavo tėvams tą padaręs, ir visi juo džiaugėsi ir mylėjo.

Kur ir kada gimė drakonas (dar vadinamas slibinu ar smaku), šaltiniai nesako. Priežastis čia nujaučiu tris – arba jie nežino, arba tai yra paslaptis, arba jie iš viso jokie ne šaltiniai. Tiesa, girdėjau sakant, kad gal šėtonas pasivertė slibinu, norėdamas pakenkti žmonėms, bet tokį aiškinimą laikyčiau labai prastu, nes šėtonas turbūt ir taip galėtų pakenkti niekuo nepasivertęs, o jeigu jau reikėtų maskuotis ir visus apgauti, tai aš juo dėtas versčiausi ne slibinu, o kokia geltonkase princese – tada tikrai niekas nesusigaudytų, kas čia per reikalas, ir būtų galima visus paimti iš pasalų. Na, nebent tas šėtonas – kas gi jis? – buvo toks kvailas ir visai be jokios fantazijos, bet čia irgi silpnokas argumentas, nes tokiu atveju jis visai nebūtų pavojingas.

Keista ir amžina Jurgio su slibinu (lyg ir gėrio su blogiu) kova man visada rūpėjo, bet konkrečiau susidomėjau prieš porą metų, kiekviename Sicilijos kaime matydamas tokias skulptūras. Vieną vasarą Kroatijoje, Hvaro saloje, surašiau pirmąją pasaką, o rudenio Anžė pilyje Prancūzijoje radau XIV a. Apokalipsės gobelenus – didžiausią kada nors Europoje išaustą paveikslą. Pasirodo, visokias baisybės galima tvirtai ir saugiai uždaryti į meno narvą, ir štai grožis gelbėja pasaulį, štai meno prasmė. kažkas prirašė siaubų į knygą, o Anžė meistrai drakoną pagavo, užrišo jam kaspiną ant kaklo, apkaišė gėlėmis ir įmetė į paveikslą.

Ištirpo tarpas tarp manęs ir paveikslų, miglotai prisiminiau, kaip viename iš buvusių gyvenimų dirbau meistrų būryje prie šito projekto. Buvo smagu, darbas didingas, juo didžiavomės, kompanija linksma ir draugiška, entuziazmas bei raudonas vynas liejosi upe – na, darbo valandomis saikingai, nes ranka neturėjo drebėti. Tie devyneri varginantys, plaukus balinantys metai buvo gražiausias ano mano gyvenimo laikas, nors visa kita irgi nebuvo blogai, negaliu skųstis, kaip ir šiame gyvenime.

Supratau, kad negaliu praeiti, turiu imti tą radinį ir ką nors su juo daryti, būti jame. Darbo buvo daug, juodo – irgi, bet džiaugsmo ne mažiau, žiema neatrodė šalta, kaip ir tada, prieš kelis šimtmečius. Gobelenų tema – slibinas, o vaizdavimo būdas – gerasis nugalėtojas, slibinas žūva, pamatęs save veidrodyje. Tie (dabar jau ir mano) paveikslai dėl to tiko prie šios knygos pasakų. Tekstų veikėjų ar įvykių piešiniuose nevertėtų ieškoti, šiaip jau jie yra ketvirtoji knygos pasaka.

Ten pat prie Luaros, kitoje Prancūzijos pilyje, mačiau dailės parodą apie Psichę. Šią klampaus pavydo ir meilės dvikovą pusmetį vartaliojęs galvoje, pradėjau apie tai rašinėti budistiniame Tailande, kur drakonų daug, bet sau temos neradau, matyt, nesu ten gyvenęs nė vieno gyvenimo, esu europietis, dar tiksliau – vilnietis – štai ir trečiosios pasakos motyvas, nes pasakų turi būti trys, kaip ir jose visko būna po tris. Šią vasarą prie to paties akmeninio stalo Hvare radau laiko pagalvoti apie Gedimino sapnus ir Briuselio kopūstus.

www.tytoalba.lt